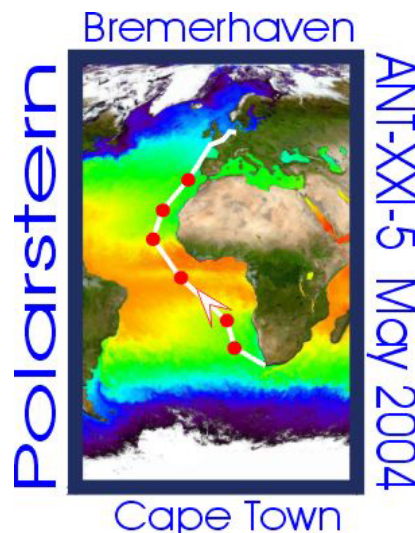

Atlantische Oceaan 29 mei 2004, MV Polarstern, 44°N - 9°W

Laatste bericht

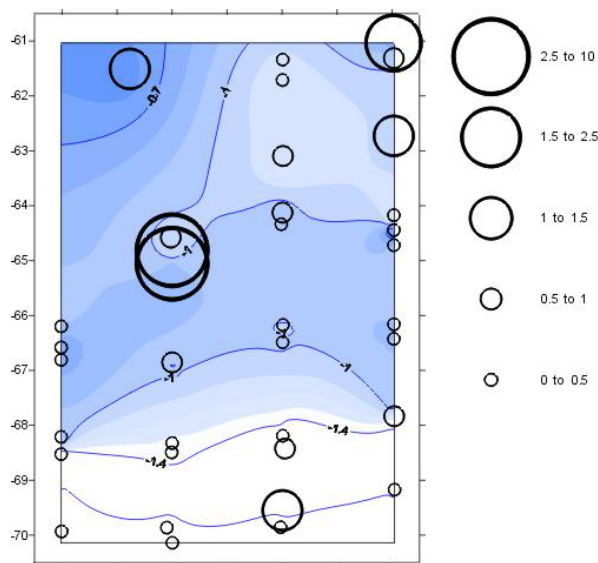
Vandaag passeerden we Cap Finistere, het noordwestelijk puntje van Spanje. Hier aan de zuidkant van de Golf van Biskaje kan het aardig spoken. Het spuurwerk dat mijn vader verrichtte naar de stamlijn van de 'van Franekers' leidde onder andere langs archieven die wisten te vertellen dat één van mijn verre grootvaders hier zijn zeemansgraf had gevonden. Wees gerust, wij hebben geen land met verradelijke rotspunten gezien. De zee vertoont weliswaar de lange deining van een verre storm, maar hier schijnt de zon. Een zwak windje veroorzaakt niet meer dan rimpeltjes op het wateroppervlak. Een eerste Jan van Gent signaleert dat we nu toch echt in de buurt van huis komen. Tijd voor een snel laatste bericht.

Computerwerk

De tijd glipt me door de vingers heen. De dagen lengen en daarmee ook de waarnemings-uren op het dak van het schip. Dat betekent minder tijd voor het noodzakelijke computerwerk. De afgelopen week heb ik hard zitten timmeren aan de database voor alle waarnemingen. Want pas als die goed in elkaar zit en alle gegevens bevat, kan ik de noodzakelijke analyses maken voor het schrijven van het zogenaamde 'cruise-report' van de Antarctische trip. Iedere Polarstern-reis wordt afgesloten met een artikeltje voor het tijdschrift 'Berichte zur Polarforschung'. En dan moet er ook nog van de huidige Atlantische passage een schrijven komen. Géén erg zware artikelen, dat kan ook niet direct aan het eind van de reis, maar er moet toch ook niet alleen maar wat bla-bla in staan. Bij het aanmaken en invullen van de database bleek helaas dat de gegevens van de scheepscomputer nogal wat fouten bevat. Zaken als vaarsnelheid, positie, water-temperatuur e.d. zijn allemaal cruciaal voor mijn analyse-werk. Steeds als ik dacht de zaak op orde te hebben ontdekte ik daarin fouten, die telkens weer het controleren van de volledige databestanden vereist. Nou ja, nu lijkt het in ieder geval voor de Zuidpoolgegevens op orde en kan ik weer verder. Helaas (maar niet heus) word ik tijdens de daglichtperiodes in toenemende mate gestoord door Ruben. Als hij weer eens wat boeiends ziet langskomen en dat mij via de handradio's meldt, 'moet' ik weer naar buiten spurten. Computerwerk kan ik thuis ook nog doen, maar de zee en zijn moois kan ik niet mee naar huis nemen.

Food requirements birds (penguins and flying birds) in kg/km²/day

voedselbehoefte vogels in relatie tot watertemperatuur

Zeezoogdieren

Boeiend is het zeker op zee. Qua zeevogels is het nog altijd armoe troef, maar de troost is verre van schraal. De zeezoogdieren laten zich op deze reis van hun beste kant zien. Walvissen en de ene groep dolfijnen na de andere schreeuwen om onze aandacht, en die krijgen ze. Vooral vandaag, langs de onzichtbare Cap Finistere was het een komen en gaan van dolfijnen. Op de plaatjes staan Gewone en Gestreepte Dolfijnen. Of zij even blij waren met de Orca's als wij valt te betwijfelen.

Gisteren was het vooral 'Vinvis'-dag. De hoogopgaande strakke blaaswolken van deze ca. 20m grote waterreuzen trokken telkens de aandacht. Soms wat verder weg, maar soms ook dicht bij het schip en dan konden we ze goed bekijken. De dagen daar weer voor, werden geregeld opgesierd met Potvissen. Tussen al het zoogdiergeweld door ook nog andere leuke dingen. Rond Madeira bijvoorbeeld flinke aantallen zeeschildpadden (Caretta). En ten noorden daarvan geregeld Maanvissen die als afgedankte tractorwielen op hun zij op apegapen aan de oppervlakte dobberen. Joost mag weten wat daar nou de lol van is. En vanmorgen werd ik opgeschrikt door een prehistorisch zeemonster: een reusachtige Zwaardvis die rustig onder het oppervlak naar de langsstomende Polarstern lag te kijken.

Qua vogels is het dus matig. Wel leuke soorten als bijvoorbeeld Bulwers Stormvogels en diverse soorten stormvogeltjes. Maar in aantallen stelt het eigenlijk niets voor. Op dit halfrond is het inderdaad broedseizoen zodat de volwassen vogels zich dichter bij de kolonies concentreren. Maar vrijwel alle zeevogels hebben grote populaties onvolwassen niet-broedvogels. Ik kan niet goed volgen waarom zich die niet ophouden in die dolfijn- en walvisgebieden waar blijkbaar uitbundig voedsel aanwezig is. Met onze tellingen registreren we alle verschillen goed, maar om te zeggen dat we de patronen 1-2-3 kunnen begrijpen, nog niet echt.

Zwerfvuil

Wel goed verklaarbaar zijn de toenemende hoeveelheden zwerfvuil. Langs Cap Finistere liep een drukke scheepvaartroute. Met de vele schepen om ons heen nam de hoeveelheid afval zienderogen toe. Niet echt boeiend om afval te tellen, maar die gegevens zijn nuttig in de zwerfvuilprojecten waarin ik betrokken ben (zie www.savethenorthsea.com). De dolfijnen leken zich er overigens weinig van aan te trekken, noch van het intensieve scheepvaartverkeer, noch van het afval.

Aan boord heb ik vorige week een lezing gehouden over zwerfvuil en de effecten op allerlei dieren in zee. Hetzelfde verhaal dat ik namens 'Save the North Sea' op de milieucursus voor zeevarenden vertel, maar dan nu in het Duits. Dat leidde zo nu en dan tot wat haperen en stotteren. Dat krijg je als je wordt 'ingedeutscht', maar men kon het volgen. De lezing maakte wel indruk, en ik hoop een paar zeemans-zieltjes te hebben gewonnen die een volgende keer niet zo gauw meer afval overboord zetten. De 'Save the North Sea' petten die ik voor de gelegenheid had meegenomen, vonden gretig aftrek en dragen hopelijk de boodschap weer verder.

Het einde van de reis nadert. Labs uitruimen, kisten pakken, vrachtl ijsten, douanepapieren, etc., het hoort er allemaal bij. Als voorbereiding voor de terugkeer naar de beschaving heb ik - de mij resterende- haren plus baard laten trimmen door Christina, één van de stewardesses. In ruil voor een originele Texel handdoek met Scholekster. Tot op de laatste zombie, zoals zij de aan tondeuse ontsnapte haartjes noemde, ben ik bijgewerkt. Ruben is druk druk druk, want hij wil geen vogel of zoogdier missen, en durft nauwelijks meer van het dak. Zijn schaarse vrije momenten besteedt hij nog wel eens in het zwembad. Voor zwemtraining kan dat nauwelijks de moeite zijn, want de baantjes zijn wel heel erg kort. Misschien dat Polarstern's vrouwelijk schoon in het zwembad of de aangrenzende fitness-ruimte lokt. Maar nooit voor lang, want de radio's reiken niet tot zo diep in het schip, en je weet maar nooit wat voor moois je dan buiten mist.

We zijn bijna klaar om te worden 'ausgedeu tscht (?abgedeu tscht?) en de gewone mensenwereld weer te betreden. Nog een paar daagjes. Tot dan.

een hartelijke groet,

van Jan Andries en Ruben